

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26Co/4/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2116209889
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 01. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Slováčková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2116209889.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Slováčkovej a sudcov JUDr. Daniela Ilavského a Mgr. Jozefa Mačeja, v právnej veci žalobkyne: L. A., nar. XX. S. XXXX, trvale pobytom X. X, A., zastúpenej advokátkou: Mgr. Jaroslava Krajčovičová Šoková, so sídlom Nitrianska 5, Piešťany, proti žalovanému: X. Z., nar. XX. F. XXXX, trvale pobytom X. X, A., zastúpenému advokátkou: JUDr. Jana Kubáňová, so sídlom Cintorínska 5, Nitra, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva a o vzájomnej žalobe, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Trnava zo 16. septembra 2019 č.k. 27C/130/2016-211 takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

II. Žalobkyni sa priznáva voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100% .

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie I. zrušil podielové spoluvlastníctvo strán sporu k nehnuteľnostiam, ktoré sú zapísané katastrálnym odborom Okresného úradu Hlohovec pre obec i okres A., katastrálne územie A. na Liste vlastníctva č. XXXX ako parcela registra „C“ č. 5008 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 289 m², byt č. X nachádzajúci sa na 2. podlaží bytového domu súp. č. XXXX, vchod X postavený na parc. č. 5008, podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a spoluvlastnícky podiel k pozemku v spoluvlastníckom podiele 8740/174672 a vyporiadava tak, že nehnuteľnosti sa prikazujú do výlučného vlastníctva žalovaného; II. žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 47.158,55 eur do šesťdesiatich dní od právoplatnosti tohto rozsudku; III. žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%; IV. vzájomnú žalobu zamietol; V. žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania o vzájomnej žalobe v rozsahu 100%. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil tak, že vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že strany sporu sú podielovými spoluvlastníkmi štvorizbového bytu, každý v 1, nehnuteľnosť nadobudli na základe kúpnej zmluvy, ktorej vklad bol povolený 27. septembra 2011 č. V 1390/11. V tom čase spolu žili ako partneri, dohodnutá kúpna cena bola 70.000,- eur. Kúpna cena bola zaplatená z účtu žalovaného dňa 2. septembra 2011 z úveru a v súčasnosti je na byt zriadené záložné právo v prospech peňažného ústavu, ktorý poskytol žalovanému úver. V súčasnosti v nehnuteľnosti býva žalovaný a to od odchodu žalobkyne dňa 16. júla 2015, kedy sa so synom odsťahovala k rodičom. Žalobkyňa vyzvala žalovaného k uzatvoreniu mimosúdnej dohody dňa 14. marca 2016 a žiadala vyplatiť za svoj spoluvlastnícky podiel sumu 37.300,- eur, k uzatvoreniu dohody nedošlo. Súd prvej inštancie dôvodil, že vykonal dokazovanie predloženými listinnými dôkazmi a znaleckým posudkom, ostatné návrhy na doplnenie dokazovania zamietol a nevykonal z dôvodu, že návrh na oboznámenie sa s celým spisom 27P/65/2015 je neurčitý, zvyšné navrhované dôkazy súd nevykonal z dôvodu nadbytočnosti, nakoľko by nemali vplyv na rozhodnutie vo veci a to výsluch svedkov rodičov žalobcu, ktorí mali vypovedať k dohode strán pri nadobudnutí oboch bytov a k predaju bytu žalobkyne, keď ale nebolo sporné, že kúpna cena žalobkyne bola uhradená na účet žalovaného. Ďalšie

dôkazy mohol žalovaný zabezpečiť sám, preto súd nevykonával ním navrhované dopyty o pohybe na účte žalovaného a rovnako sám mohol predložiť výpisy z vlastného účtu ak vyplatil podiel kúpnej ceny žalobkyňa a tiež mu nič nebránilo v tom, aby si vyžiadal vyjadrenie Bytového hospodárstva Hlohovec, s.r.o., kto hradí poplatky spojené s vlastníctvom bytu a predložiť zmluvu o výkone správy bytu, ktorú uzatvoril. Po vykonanom dokazovaní dospel súd prvej inštancie k záveru, že strany sporu sú podielovými spoluvlastníkmi predmetnej nehnuteľnosti každý v jednej polovici. Podielové spoluvlastníctvo bytu nie je možné zrušiť a vyporiadať reálnym rozdelením, nakoľko technicky nie je možné rozdeliť byt tak, aby vznikli dve samostatné bytové jednotky v bytovom dome, žiadna zo strán ani nepreukázala možnosť reálneho rozdelenia bytu. V poradí druhým spôsobom zrušenia a vyporiadania v zmysle zákona je zrušenie spoluvlastníctva prikázaním nehnuteľnosti do vlastníctva niektorému zo spoluvlastníkov a súd prvej inštancie dospel k záveru, že sú splnené všetky podmienky týmto spôsobom. Žalobkyňa nemá záujem nadobudnúť nehnuteľnosť do svojho vlastníctva, žalovaný nevyjadril nesúhlas s nadobudnutím vlastníctva, jeho obrana spočívala v popretí vlastníckeho práva žalobkyne z dôvodu nezaplatenia kúpnej ceny. Navyše žalovaný čerpal úver, z ktorého zaplatiť kúpnu cenu 70.000,- eur a z titulu úveru je nehnuteľnosť zaťažená záložným právom v prospech peňažného ústavu. Pri určovaní náhrady spoluvlastníckeho podielu súd vychádzal zo znaleckého posudku, ktorý určil hodnotu nehnuteľnosti sumou 94.317,- eur, z čoho činí polovica 47.158,55 eur, ktorú zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyňu do 60 dní. Dodal, že nezistil dôvod osobitného zreteľa, pre ktorý by nezrušil a nevyporiadal spoluvlastníctvo, keď po rozchode spoluvlastníkov títo nie sú schopní spolu žiť v jednej domácnosti, i keď už nemajú problémy pri odovzdávaní dieťaťa, žalobkyňa je odsťahovaná od roku 2015 a býva u rodičov. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 142 ods. 1 a 2 z.č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). Pokiaľ ide o vzájomnú žalobu, ktorou sa žalovaný domáhal od žalobkyne zaplataenia časti kúpnej ceny 35.000,- eur, ktorú zaplatil namiesto žalobkyne dňa 2. septembra 2011, žalobkyňa vzniesla námietku premlčania, na ktorú súd prvej inštancie prihliadal. Dôvodil, že vzhľadom k tomu, že žalovaný zaplatil kúpnu cenu bez dohody so žalobkyňou, t.j. bez právneho dôvodu, uplynula dvojiročná subjektívna premlčacia lehota v zmysle § 107 ods. 1 OZ dňa 2. septembra 2013. Ak plnil na základe dohody, ktorú súd považuje za preukázanú a nebola by kúpna cena žalobkyňou zaplataená v celom rozsahu, všeobecná trojiročná lehota v zmysle § 101 OZ začala plynúť až nasledujúcim dňom po pripísaní sumy 37.300,- eur na účet žalovaného, zaplataenie tejto sumy ani jedna strana nepreukázala a ani jedna strana nesporuje jej zaplataenie po podpise zmluvy dňa 28.10.2011, čiže trojiročná premlčacia lehota uplynula koncom októbra 2014. Z dôvodu premlčania súd prvej inštancie nárok žalovaného zamietol. Žalovaný sa domáhal i zaplataenia sumy 4.387,90 eur z titulu úhrady polovice nákladov za užívanie bytu, teda titulom bezdôvodného obohatenia a bolo jeho povinnosťou uviesť tvrdenia o skutočnostiach, na základe ktorých si uplatňuje jednotlivé nároky. Toto napriek výzve súdu neučinil a nie je povinnosťou súdu nahrádzať procesnú aktivitu žalovaného. Z týchto dôvodov súd vzájomnú žalobu aj v tejto časti zamietol. O trovách konania rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 z.č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a žalobkyňu priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

2. Proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný. Dôvodil, že súd prvej inštancie nevykonával navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Namietal, že súd prvej inštancie rozhodol bez vykonania podstatných dôkazov v prospech žalobkyne iba na základe toho, že na účet žalovaného boli zaslané finančné prostriedky z predaja jednoizbového bytu, ktorý predala žalovaná. Mal za to, že tento jednoizbový byt bol zakúpený nielen z finančných prostriedkov žalobkyne ale aj jeho žalovaného, kúpnu cenu za jednoizbový byt (papierovo napísaný len na žalobkyňu) uhradili tak, že žalobkyňa uhradila 300.000 niekdajších Sk, t.j. 9.958,- eur a on, žalovaný, uhradil 200.000,- Sk, t.j. 6.638,- eur, pričom tieto uhradil z vlastných úspor ako aj formou pôžičky od svojich rodičov. Uviedol, že navrhol predvolať svojich rodičov X. Z. a L. Z., ktorí obaja majú vedomosť o kúpe a predaji jednoizbového bytu. Žalobkyňa a žalovaný sa dohodli, že kúpna cena po predaji jednoizbového bytu sa rozdelí tak, že žalobkyňa dostane sumu, ktorú do kúpy uvedenej nehnuteľnosti investovala, žalovaný dostane sumu, ktorú do kúpy uvedenej nehnuteľnosti investoval a zisk z predaja bude rozdelený rovným dielom. Žalobkyňa zabudla uviesť, že skôr, ako došlo k rozdeleniu finančných prostriedkov, bola z nich suma vo výške 3.000,- eur prevedená na vkladnú knižku žalobkyne, 1.500,- eur bolo použitých na kúpu výbavičky pre syna účastníkov sporu, maloletého S.. Dodal, že nevykonaním dôkazu nebolo umožnené žalovanému preukázať svoje tvrdenia, ako aj ich pravdivosť. Ak by aj bolo pravdivé tvrdenie žalobkyne o úhrade polovice časti kúpnej ceny, bolo by nelogickým, aby žalovaný neuhradil ani časť hypotekárneho úveru. Súd prvej inštancie taktiež pochybil, keď nepripojil súdny spis OS TT sp. zn. 27P/65/2015, kde priamo z vyjadrení žalobkyne, ako aj zo zápisnice z pojednávania by bolo preukázané, že nikdy

nenamietala vyplatenie časti kúpnej ceny za jednoizbový byt. Poukázal na ustanovenie § 257 CSP, v zmysle ktorého súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Žalovaný bol názoru, že trovy konania neboli žalobkyni priznané v súlade s týmto ustanovením. Mal za to, že napadnuté rozhodnutie je v rozpore s logickou úvahou, ak by totiž vyplatil žalobkyni sumu 47.158,55 eur, tak by potom za nehnuteľnosť, ktorá je predmetom tohto konania uhradil celkom sumu 117.158,55 eur. Dodal, že na jeho strane existujú dôvody osobitného zreteľa a to najmä tá skutočnosť, že žalobkyňa kúpnu cenu za nehnuteľnosť neuhradila, nikdy sa nepodieľala na úhrade nákladov spojených s užívaním predmetnej nehnuteľnosti a žalovaný nehnuteľnosť kupoval na uspokojenie svojej bytovej otázky, zaviazal sa splácať úver po dobu 30 rokov a snažil sa o dohodu, že spoluvlastnícky podiel prepíše na maloletého syna i napriek tomu, že žalobkyňa kúpnu cenu za predmetnú nehnuteľnosť neuhradila. Považoval za dôvodnú aplikáciu ustanovenia § 142 ods. 2 OZ majúca za to, že na strane žalovaného existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Namietal, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil v celom rozsahu a vec vrátil súdu prvej inštancie na doplnenie dokazovania a nové rozhodnutie.

3. K odvolaniu žalovaného sa vyjadrila žalobkyňa, ktorá uviedla, že s odvolaním nesúhlasí a navrhuje napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť a žalovaného zaviazat' k náhrade trov odvolacieho konania v rozsahu 100%. Dôvodila, že tak ako vyplýva z vykonaného dokazovania, strany sporu sú podielovými spoluvlastníkmi štvorizbového bytu, každý v jednej polovici. Zo znaleckého posudku č. 34/2019 zo dňa 2. apríla 2019 znalca Ing. Róberta Gombára bola zistená všeobecná hodnota predmetnej nehnuteľnosti vo výške 94.317,09 eur. Žalobkyňa má za to, že v tomto konaní, ako i v čase pred podaním žaloby využila všetky možnosti na mimosúdne a zmierne vyriešenie tejto právnej veci, avšak bezúspešne. Súd prvej inštancie vykonal dostatočné dokazovanie výsluchom strán sporu, predloženými listinnými dôkazmi a znaleckým posudkom, ostatné návrhy na doplnenie dokazovania zamietol a nevykonal z dôvodu, že návrh na oboznámenie sa s celým spisom sp. zn. 27P/65/2015 bol neurčitý. Napriek oboznámeniu s týmto stanoviskom súdu žalovaný nedoplnil konkrétne listinné dôkazy z tohto spisu, ktoré by žiadal oboznámiť. Zvyšné navrhované dôkazy súd prvej inštancie správne nevykonal z dôvodu nadbytočnosti, nakoľko by nemali vplyv na rozhodnutie vo veci a to výsluch svedkov - rodičov žalobcu, ktorí mali vypovedať k dohode strán pri nadobudnutí oboch bytov a k predaju bytu žalobkyni, keď nebolo tvrdené, že boli pri ich uzatvorení a navyiac táto otázka je pri predmetnom spore i irelevantná keďže nebolo sporné, že kúpna cena bytu žalobkyne bola uhradená na účet žalovaného. Žalobkyňa sa v plnom rozsahu stotožňuje s postupom súdu prvej inštancie vo veci vykonaného dokazovania a má za to, že ďalšie dôkazy mohol žalovaný zabezpečiť sám. Dodala, že súd prvej inštancie správne vyhodnotil, že obrana žalovaného, že žalobkyňa nie je podielovou spoluvlastníčkou bytu z dôvodu, že kúpna zmluva vo vzťahu k žalobkyni je neplatná, pretože kúpnu cenu zaplatil len žalovaný nie je dôvodná, nakoľko ak by aj zaplatil celú kúpnu cenu sám, podľa vlastného tvrdenia bez dohody so žalobkyňou, išlo by v takomto prípade o plnenie bez právneho dôvodu za žalobkyňu v zmysle § 451 OZ, ktoré však nemá vplyv na platnosť uzatvorenej kúpnej zmluvy. Súd prvej inštancie správne zrušil a vyporiadal podielové spoluvlastníctvo v zmysle § 142 ods. 1 OZ a správne nezistil dôvod osobitného zreteľa, pre ktorý by nezrušil a nevyporiadal spoluvlastníctvo prikázaním veci za náhradu. Dôvodom zamietnutia návrhu nemôže byť ani tvrdenie žalovaného, že žalobkyňa nezaplatila svoju časť kúpnej ceny. Žalovaný si sám v rámci obrany v tomto konaní protirečil. Sporové konanie je konaním kontradiktórnym, čo znamená, že tá strana sporu, ktorá z určitej skutočnosti vyvodzuje právne následky, musí tvrdiť skutočnosti a k tvrdeným skutočnostiam predložiť alebo označiť dôkazné prostriedky, inak úspešnou byť nemôže. Pokiaľ sa žalovaný domáhal zaplata sumy 4.387,90 eur z titulu bezdôvodného obohatenia, bolo jeho povinnosťou uviesť tvrdenia o skutočnostiach, na základe ktorých si uplatňuje jednotlivé nároky. Žalobkyňa dôvodne vzniesla námietku premlčania. Žalovaný žiadnym spôsobom nedoplnil špecifikáciu uplatneného nároku tak, aby bolo zrejmé z akého dôvodu, komu, kedy a v akej výške plnil a nedoplnil dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Napokon súd prvej inštancie správne rozhodol i o trovách konania.

4. K vyjadreniu žalobkyne k odvolaniu žalovaného sa vyjadril žalovaný, ktorý uviedol, že s vyjadrením žalobkyne v celom rozsahu nesúhlasí, keď žalobkyňa využila partnerský vzťah pri kúpe nehnuteľnosti ako aj následné situácie, ktoré nastali po rozpade ich partnerského vzťahu. Dodal, že nikdy nespochybnil, že finančné prostriedky vo výške 37.300,- eur prišli na jeho účet ako kúpna cena za predaj jednoizbového bytu, ktorý bol papierovo napísaný iba na žalobkyňu. Žalobkyňa úmyselne zamlčala skutočnosti, ktoré viedli k zakúpeniu predmetného jednoizbového bytu a jeho financovanie pomernou

časťou žalobkyňou a žalovaným. Namietal, že vo svojom odvolaní podrobne rozviedol dôvody, že nemožno prisúdiť finančné prostriedky žalobkyni iba na základe tej skutočnosti, že na účet žalovaného prišli finančné prostriedky, ktoré boli vlastníctvom žalobkyne aj žalovaného. Zopakoval, že súd prvej inštancie vychádzal z nesprávnych záverov a neúplných zistení o pôvode finančných prostriedkov, ktorými mala žalobkyňa uhradiť kúpnu cenu za nehnuteľnosť. Dodal, že existujú okolnosti osobitného zreteľa, pre ktoré súd nemal zrušiť a vyporiadať podielové spoluvlastníctvom. Zároveň namietal i priznanie trov konania i priznanie bezplatnej právnej pomoci cez CPP žalobkyni, keďže táto je oficiálne vlastníčkou nehnuteľnosti, ktorej hodnota presahuje 35.000,- eur a preto súd jej výnimočne v zmysle § 257 CSP nemal priznať ani trovy konania.

5. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozsudku súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. e), f) a h) CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie treba navzdory námietkam žalovaného považovať za vecne správny, keď súd prvej inštancie v miere postačujúcej pre rozhodnutie zistil skutkový stav a vec aj správne posúdil po právnej stránke (§ 387 ods.1 a 2 CSP).

6. Predmetom konania je žaloba o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam, ktoré sú zapísané katastrálnym odborom Okresného úradu Hlohovec pre obec a okres A., katastrálne územie A. na Liste vlastníctva č. XXXX ako parcela registra „C“ č. 5008 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 289 m², byt č. X nachádzajúci sa na X. podlaží bytového domu súp. č. XXXX, vchod X postavený na parc. č. 5008, podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a spoluvlastnícky podiel k pozemku v spoluvlastníckom podiele 8740/174672 a vzájomná žaloba o zaplatenie 39387,90 eur.

7. Podľa § 387 ods.1 a 2 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne (1). Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (2).

8. Odvolací súd nezistil v danej veci dôvod, pre ktorý by nemal súhlasiť s podstatou argumentácie použitej súdom prvej inštancie na podporu ním zvoleného postupu. Práve pre správnosť a objektívnu argumentačnú presvedčivosť takto súdom prvej inštancie predostretých dôvodov by tak zásadne postačovalo len konštatovanie správnosti dôvodov súdu prvej inštancie odvolacím súdom s odvolaním sa na ne (§ 387 ods. 2 C. s. p.). Nakoľko tu však je nesúhlas žalovaného s takýmito dôvodmi, je tým vyvolaná potreba vysporiadania sa aj s tzv. odvolacími námietkami a i pre úplnosť odôvodnenia rozhodnutia odvolací súd považuje za potrebné doplniť nasledovné:

9. Žalovaný v odvolaní konkrétne namieta, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 365 ods. 1 písm. e) CSP) a že na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP). Z obsahu odvolania však možno vyvodit', že žalovaný namieta i nesprávne právne posúdenie veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP).

10. Odvolací súd námietku žalovaného o nevykonaní ním navrhnutých dôkazov a to výsluchu rodičov žalovaného a oboznámenie obsahu spisu Okresného súdu Trnava sp. zn. 27P/65/2015 považuje za nedôvodnú. Súd v konaní totiž nie je viazaný návrhmi strán na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú vykonané, je vždy vecou súdu (§ 185 ods. 1 CSP) a nie sporových strán. Právo žalovaného na označovanie, navrhovanie dôkazov bolo žalovaným zrealizované, uplatnené a vyhodnotenie potenciálnej relevancie navrhovaného dôkazu, ako aj prípustnosti jeho vykonania je

úlohou a doménou súdu. Súd prvej inštancie nepochybil, ak zamietol návrh žalovaného na vykonanie dôkazu výsluchu svedkov- rodičov žalovaného a oboznámenie spisu sp. zn. 27P/65/2015, keď správne vyhodnotil, že tieto dôkazy nie sú spôsobilé priniesť ďalšie relevantné skutkové zistenia. Súd prvej inštancie správne uzavrel, že nebolo tvrdené, že rodičia žalovaného boli pri uzatváraní dohôd a pri predaji oboch bytov, a teda je zrejmé, že môžu mať len informácie sprostredkované od žalovaného a vzhľadom na zaslanie ceny bytu vo vlastníctve žalobkyne na účet žalovaného ide o dôkaz irelevantný. Namietané neoboznámenie spisu Okresného súdu Trnava sp. zn. 27P/65/2015 je taktiež nedôvodným, keď súd prvej inštancie správne zamietol nevykonanie tohto dôkazu pre jeho neurčitosť.

11. Odvolací súd nepovažoval za dôvodnú ani námietku žalovaného týkajúcu sa nesprávnych skutkových zistení z vykonaného dokazovania. K námietke nesprávne zisteného skutkového stavu odvolací súd poznamenáva, že dokazovanie je procesný postup, ktorý je založený na vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov súdom a ich následnom zhodnotení. Význam dokazovania teda spočíva v získavaní dôležitých poznatkov, na základe ktorých súd stanoví skutkový stav v prejednávanej veci a z ktorého potom vychádza a na ktorý následne aplikuje aj konkrétnu právnu normu, resp. právne normy, teda rozhoduje. Zistenie skutkového stavu, ktoré objektívne zodpovedá stavu veci je jednou z najdôležitejších činností v rámci sporového konania, pretože je základným predpokladom vôbec pre rozhodnutie súdu. Dôkazmi overený skutkový stav je významný však aj z hľadiska posúdenia správnosti tvrdení strán sporu a unesenia dôkazného bremena, ktoré je predpokladom ich úspešnosti, a to obzvlášť v sporovom konaní (primerane rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/256/2012). Odvolací súd tiež zdôrazňuje aj to, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strany sporu a procesný postoj strany sporu zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť súdu akceptovať návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Súd sú povinné na všetky uvedené procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom strana sporu uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu.

12. Hodnotenie dôkazov v zmysle § 191 CSP je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané procesné dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a relevantnosti pre rozhodnutie. Pri hodnotení dôkazov súd v zásade nie je právnymi predpismi obmedzovaný v tom, ako má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa teda zásada voľného hodnotenia dôkazov. Hodnotiacia úvaha súdu pritom ale nie je svojvoľná, súd musí vychádzať zo všetkého, čo vyšlo v konaní najavo. Tieto skutočnosti musí súd rešpektovať a musí správne určiť ich vzájomný vzťah. Pritom súd nie je viazaný žiadnym poradím významu a dôkaznej sily jednotlivých dôkazov.

13. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, v ktorých súd skonštatoval, že Občiansky súdny poriadok (účinný do 30.06.2016) ukladá účastníkom konania povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. V zmysle § 120 ods. 1 OSP však súd rozhodne o tom, ktoré z označených dôkazov vykoná. To znamená, že súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a ani nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Nevykonanie všetkých navrhnutých dôkazov preto nie je vadou spôsobujúcou účastníkovi konania odňatie možnosti konať pred súdom a zakladajúcou tým prípustnosť dovolania. (porovnaj aj rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 37/1993 a pod R 125/1999). Odňatie možnosti konať pred súdom s následkom prípustnosti dovolania nezakladá bez ďalšieho ani prípadná skutočnosť, že by bolo možné mať výhrady voči dôvodom, pre ktoré súd navrhnuté dôkazy nevykonal (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 18. apríla 2012, sp. zn. 6 Cdo 51/2012). Súd pri vykonávaní dokazovania nie je viazaný návrhmi účastníkov a nemá povinnosť všetky navrhnuté dôkazy vykonať. Nevykonanie všetkých navrhnutých dôkazov nie je vadou spôsobujúcou účastníkovi odňatie možnosti konať pred súdom, pretože v zmysle ustanovenia § 120 ods. 1 veta druhá OSP je vecou súdu, aby rozhodol, ktoré z navrhovaných dôkazov vykoná. Toto oprávnenie súdu sa neviaže na návrhy účastníka konania (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 14.09.2011, sp. zn. 6 Cdo 153/2011). Z vyššie uvedenej argumentácie je zrejmé, že odvolacie námietky žalovaného, že súd nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a že na základe vykonaných dôkazov dospel súd prvej inštancie k nesprávnym skutkovým zisteniam neboli naplnené.

14. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky, v ktorom súd skonštatoval, že dokazovanie v občianskom súdnom konaní prebieha vo viacerých

fázach; od navrhnutia dôkazu cez jeho zabezpečenie, vykonanie a následné vyhodnotenie. Kým navrhovanie dôkazov je právom a zároveň procesnou povinnosťou účastníkov konania, len súd rozhodne, ktorý z označených (navrhnutých) dôkazov vykoná. Uvedené predstavuje prejav zákonnej právomoci všeobecného súdu korigovať návrhy účastníkov na vykonanie dokazovania sledujúc tak rýchly a hospodárny priebeh konania a súčasne zabezpečiť, aby sa zisťovanie skutkového stavu dokazovaním držalo v mantineloch predmetu konania a aby sa neuberalo smerom, ktorý z pohľadu podstaty prejednávanej veci nie je relevantný. V prípade, že súd odmietne vykonať určitý účastníkom navrhovaný dôkaz, je jeho zákonnou povinnosťou v odôvodnení rozhodnutia uviesť, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy (§ 157 ods. 2 Občiansky súdny poriadok). Skutočnosť, že okresný súd a ani následne krajský súd neakceptovali návrhy na vykonanie dokazovania predložené sťažovateľom, nemôže sama osebe viesť k záveru o porušení jeho práv. Zásah do základného práva na súdnu ochranu či práv na spravodlivé súdne konanie by v tejto súvislosti podľa Ústavného súdu Slovenskej republiky bolo možné konštatovať len vtedy, ak by záver všeobecného súdu o nevykonaní účastníkom navrhovaného dôkazu bol zjavne neodôvodnený, chýbala by mu predchádzajúca racionálna úvaha konajúceho súdu vychádzajúca z priebehu konania a stavu dokazovania v jeho rámci, či vtedy, ak by nevykonaním navrhnutého dôkazu bol účastník postavený do podstatne nevýhodnejšej pozície ako druhá strana v konaní (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 350/08 z 30. septembra 2010).

15. K námietke o nesprávnom právnom posúdení odvolací súd poznamenáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 7 Cdo 7/2010). K naplneniu ani tejto odvolacej námietky nedošlo.

16. V danej veci súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností vyvodil správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

17. Odvolací súd osvojujúci si závery súdu prvej inštancie na zdôraznenie vecnej správnosti a v súvislosti s odvolacími námietkami odvolateľa len dopĺňa, že zo súdom prvej inštancie citovaného ustanovenia § 142 ods. 1 OZ upravujúceho zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva súdom je zrejmé, že z povahy podielového spoluvlastníctva ako spoločenstva vlastníckych práv založeného na zásade dobrovoľnosti vyplýva, že ak nedôjde k dohode, ktorýkoľvek spoluvlastník môže kedykoľvek požiadať súd o zrušenie spoluvlastníctva a jeho vyporiadanie. Toto právo vyplýva zo zásady, že nikto nemôže byť spravodlivo nútený k tomu, aby zotrval v spoluvlastníckom vzťahu, ak mu to z akýchkoľvek dôvodov nevyhovuje. Určité obmedzenie v tomto smere obsahuje len § 142 ods. 2, ktorý výnimočne umožňuje zamietnutie návrhu na zrušenie spoluvlastníctva a jeho vyporiadanie súdom z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

18. Ak súd o zrušení a vyporiadaní spoluvlastníctva rozhoduje rozsudkom, t.j. autoritatívne, musí pri procesnom postupe dodržať poradie a podmienky použitia jednotlivých spôsobov vyporiadania zrušeného spoluvlastníctva, lebo sú preň záväzné. S povahou rozhodnutia súdu o zrušení spoluvlastníctva a o jeho vyporiadaní, cieľom ktorého je novým spôsobom upraviť určitý hmotnoprávny vzťah, ktorý v štádiu konania pred vydaním rozsudku neexistoval (tzv. konštitutívny charakter rozsudku), súvisí aj nevyhnutnosť vyriešiť všetky otázky, ktoré sú medzi sporovými stranami sporné a ktoré v rámci novej úpravy právneho vzťahu vyžadujú riešenie. Najprirodzenejším spôsobom likvidácie spoluvlastníckych vzťahov je rozdelenie veci medzi spoluvlastníkov podľa výšky ich podielov. Predpokladom použitia tohto spôsobu zrušenia spoluvlastníctva však je, že ide o deliteľnú vec (z technického hľadiska) a že jej rozdelenie je aj funkčne opodstatnené, t.j. vtedy, keď rozdelením veci vzniknú samostatné veci, ktoré ich vlastníkom môžu aj naďalej slúžiť spôsobom, ktorý zodpovedá ich povahe a spoločenskému poslaniu (záujmu). Pri reálnom rozdelení nehnuteľnosti súd musí dbať na to, aby rozdelením vznikli samostatné veci v právnom zmysle a aby rozdelenie bolo možné zapísať vkladom práva do katastra nehnuteľností (§ 34 a nasl. zákona č. 162/1995 Z.z.).

19. Podľa rozsudku Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 22 Cdo 2437/2012 z ustanovenia § 142 ods. 1 OZ a contrario vyplýva, že podmienkou rozdelenia veci je, že sa jedná o rozdelenie „dobre možné“. Táto podmienka nie je naplnená len faktickou možnosťou a technickou realizovateľnosťou rozdelenia spoločnej veci, ale tiež funkčným opodstatnením takéhoto rozdelenia. V konaní o zrušení a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva sa reálnym rozdelením rozumie reálne rozdelenie jednej určitej spravidla nehnuteľnej veci v súčinnosti so znalcom. Samotná skutočnosť, že určitý spôsob delenia nehnuteľnosti nie je „optimálny“, ešte neznamená, že by išlo o delenie nemožné. Reálne rozdelenie by nebolo „dobre možné“ predovšetkým v prípade, že by novo vzniknuté nehnuteľnosti nebolo možno riadne užívať alebo pokiaľ by náklady na rozdelenie veci boli neprimerane vysoké.

20. Takéto rozdelenie veci v prejednávanej veci nebolo dobre možné, a preto súd prvej inštancie správne použil ďalší spôsob zrušenia a vyporiadania spoluvlastníctva, ktorým je prikázanie veci jednému alebo viacerým spoluvlastníkom za primeranú náhradu. Pre rozhodnutie o zrušení a vyporiadani podielového spoluvlastníctva súdom, aj prikázaním doterajšej spoločnej veci niektorému (niektorým) zo zostávajúcich podielových spoluvlastníkov za primeranú náhradu, zákon v § 142 ods. 1 druhá a tretia veta od účinnosti novely zákonom č. 526/2002 Z.z. stanovuje tri kritériá, a to veľkosť spoluvlastníckych podielov, účelné využitie veci a prípadné násilné správanie podielového spoluvlastníka voči ostatným spoluvlastníkom. Vychádzajúc najmä zo slov „prihliadne pritom na veľkosť podielov a na účelné využitie veci“, možno vyvodiť, že to nie sú hľadiská jediné, podľa ktorých sa vo veci musí rozhodnúť, ale sú jediné, ktoré zákon výslovne uvádza, a teda aj prioritné, na ktoré súd musí prihliadnuť v takom poradí, v akom sú uvedené v zákone. Hľadisko účelného využitia veci sa teda uplatní najmä pri rovnosti spoluvlastníckych podielov sporových strán. Tento spôsob vyporiadania prichádza do úvahy len vtedy, keď aspoň jeden zo spoluvlastníkov prejavuje o celú vec záujem. Zároveň je vždy potrebné skúmať schopnosť vyplatenia finančnej náhrady za spoluvlastnícky podiel. Žalovaný v prvoinštančnom ani v odvolacom konaní nenamietal prikázanie bytu do jeho vlastníctva a ani nedôvodil, že by nedisponoval schopnosťou vyplatiť finančnú náhradu žalobkyni.

21. Neobstojí námietka žalovaného, že existujú dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré sa nehnuteľnosť nemala vyporiadať. Príslušné ustanovenia § 185 a nasl. CSP (predtým § 120 a nasl. OSP účinného do 30.06.2016) zakotvujú dôkaznú povinnosť účastníkov v sporovom konaní, teda povinnosť označiť dôkazy na svoje tvrdenia. Iniciatíva pri zhromažďovaní dôkazov leží zásadne na sporových stranách. Strana, ktorá neoznačí dôkazy potrebné na preukázanie svojich tvrdení, nesie nepriaznivé dôsledky v podobe takého rozhodnutia súdu, ktoré bude vychádzať zo skutkového stavu zisteného na základe vykonaných dôkazov. Žalovaný v priebehu celého konania nepredložil jediný dôkaz preukazujúci existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa.

22. Na základe všetkých vyššie uvedených skutočností a právnych argumentov dospel odvolací súd k jednoznačnému záveru, že najrozumnejšiemu a najspravodlivejšiemu spôsobu usporiadania vzťahov medzi žalobkyňou a žalovaným ako podielovými spoluvlastníkmi zodpovedá riešenie, ku ktorému dospel aj súd prvej inštancie, a to zrušenie podielového spoluvlastníctva k sporným nehnuteľnostiam a ich prikázanie do výlučného vlastníctva žalovaného za náhradu vyplatenú žalobkyni, čím je garantované právo žalobkyne, aby za svoj spoluvlastnícky podiel dostala finančnú náhradu.

23. Súd prvej inštancie jasne uviedol kritériá, na základe ktorých rozhodol o prikázaní nehnuteľností do výlučného vlastníctva žalovaného, ktorými boli veľkosť spoluvlastníckeho podielu a zamýšľané užívanie nehnuteľností. V prospech žalovaného bolo aj to, že nepoprel schopnosť vyplatiť finančnú náhradu.

24. Žalovaný v odvolaní síce uvádzal, že odvolanie podáva voči všetkým výrokom napadnutého rozsudku, teda i voči výroku IV. o zamietnutí vzájomnej žaloby, avšak v odvolaní absentuje odvolacia argumentácia. Odvolací súd preto len všeobecne uvádza, že sa v celom rozsahu stotožňuje so skutkovými zisteniami a právnymi závermi súdu prvého stupňa obsiahnutými v odôvodnení napadnutého rozsudku, pričom v podrobnostiach na ne odkazuje (§ 219 ods. 2 OSP) i v časti zamietnutia vzájomnej žaloby.

25. Čo sa týka závislého výroku, rozhodnutia o náhrade trov konania pri rozhodovaní o náhrade trov konania v sporových konaniach sa uplatňuje tzv. zásada úspechu, v zmysle ktorej súd prizná úspešnej strane náhradu trov konania proti neúspešnej strane. Iba v prípade existencie dôvodov

hodných osobitného zreteľa nemusí súd v zmysle § 257 CSP výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať.

26. Pravidlo zásady úspechu vo veci, sa vzťahuje aj na konanie o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam. Pri rozhodovaní o trovách konania je smerodajný úspech v konaní. Úspech vo veci, ktorá je predmetom konania, je teda tou okolnosťou, ktorá určuje nárok na náhradu trov konania. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa pred podaním žaloby na súd sa pokúsila o mimosúdne riešenie so žalovaným. Ak súd vyhovel návrhu a zrušil spoluvlastníctvo spôsobom, ktorý bol navrhovaný, najmä, ak sa žalovaný bránil alebo navrhoval neúspešne iný spôsob vyporiadania, niet v zásade prekážok, aby súd úspešnej žalobkyni priznal plnú náhradu trov konania. Pokiaľ súd po zrušení podielového spoluvlastníctva prikázal nehnuteľnosť do vlastníctva žalovaného a tým žalobe vyhovel, je treba takéto rozhodnutie považovať za úspech žalobkyne (por. NS SR sp.zn. 6 Cdo 232/2013 z 20.6.2014) a rovnako za jednoznačný úspech žalobkyne treba považovať i zamietnutie vzájomnej žaloby. Dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania žalovaný nepreukázal.

27. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie i v časti trov v súlade s § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

28. Žalobkyni odvolací súd priznal voči žalovanému podľa § 255 ods. 1 CSP a § 396 ods. 1 CSP nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnej výške, vzhľadom na to, že žalobkyňa bola v odvolacom konaní v celom rozsahu úspešná a neboli tu dané žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by odôvodňovali výnimočne jej náhradu trov konania nepriznať (§ 257 CSP). O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku, a to samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

29. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3:0, čiže jednomyseľne (§ 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

P o u č e n i e: Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri, ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo, ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).